

STUDIUL SENZORILOR DE TEMPERATURĂ

Scopul lucrării

- studiul caracteristicilor de temperatură ale termocuplului, termistorului și termometrului rezistiv;
- înțelegerea necesității amplificării tensiunii furnizate de un termocuplu;
- observarea rolului temperaturii de referință în măsurarea temperaturii cu termocuplu;
- studiul modului de liniarizare a caracteristicii de temperatură a unui termometru rezistiv, respectiv termistor.

Materiale necesare

- termocuplu NiCr-Ni (**TC**), termistor (**NTC**), rezistență de platină (**R_{pt}**);
- cuptor, termometre, baie de apă și gheață, amplificator diferențial, instrumente de măsură;
- programul Scidavis sau echivalent;

Metodologia efectuării lucrării

a) Ridicarea caracteristicilor de temperatură ale termocuplului, termistorului și termometrului rezistiv

În lucrarea de față vom studia un termometru rezistiv (**RTD**, Resistance Temperature Detector) de tip Pt100. Rezistența termometrului rezistiv, R , va avea forma:

$$R(T) = R_0(1 + AT + BT^2)$$

unde $R_0 = 100 \Omega$ este rezistența senzorului la $0 \text{ }^\circ\text{C}$, $A = 3.908 \cdot 10^{-3} \text{ }^\circ\text{C}^{-1}$, iar $B = -5.775 \cdot 10^{-7} \text{ }^\circ\text{C}^{-2}$.

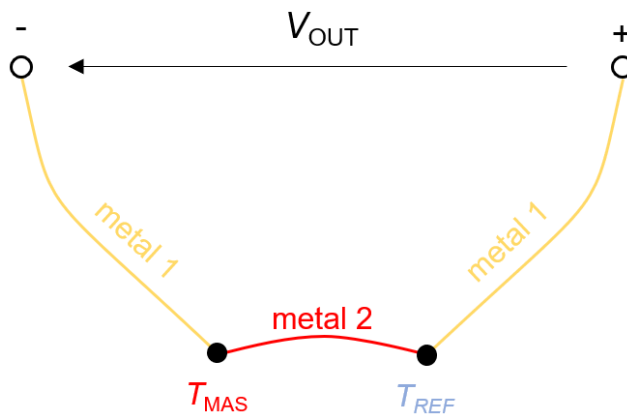
Dependența de temperatură a rezistenței unui termistor (**NTC**, Negative Temperature Coefficient) poate fi scrisă folosind următoarea relație:

$$R = R_0 e^{\beta \left(\frac{1}{T} - \frac{1}{T_0} \right)}$$

unde R_0 este rezistența termistorului la temperatura T_0 (de regulă $25 \text{ }^\circ\text{C}$), iar β este constanta termistorului și se măsoară în K. De regulă constanta β este dată pentru un domeniu de temperatură.

Un termocuplu este compus din două joncțiuni realizate între fire din metale diferite. Principiul de funcționare al termocuplului se bazează pe efectul Seebeck – vezi explicația detaliată în curs. Tensiunea de ieșire a termocuplului poate fi scrisă în felul următor:

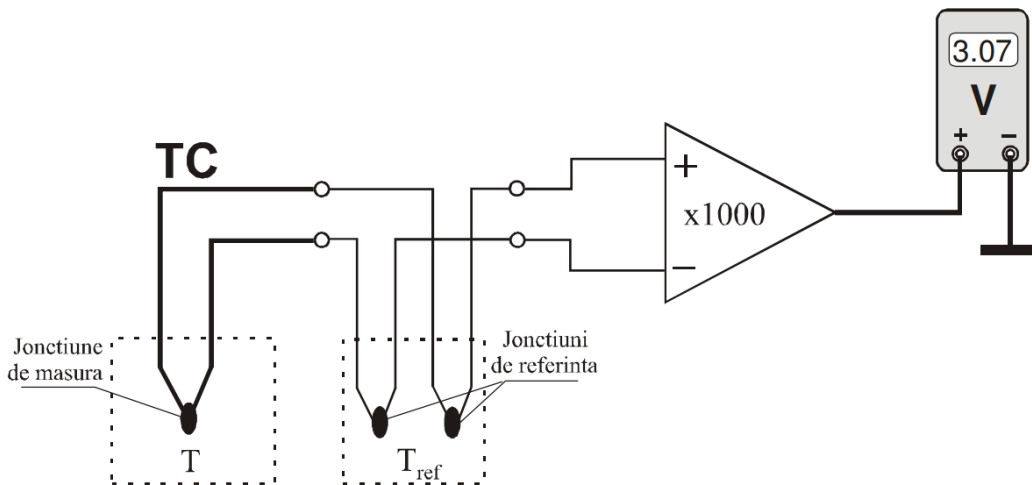
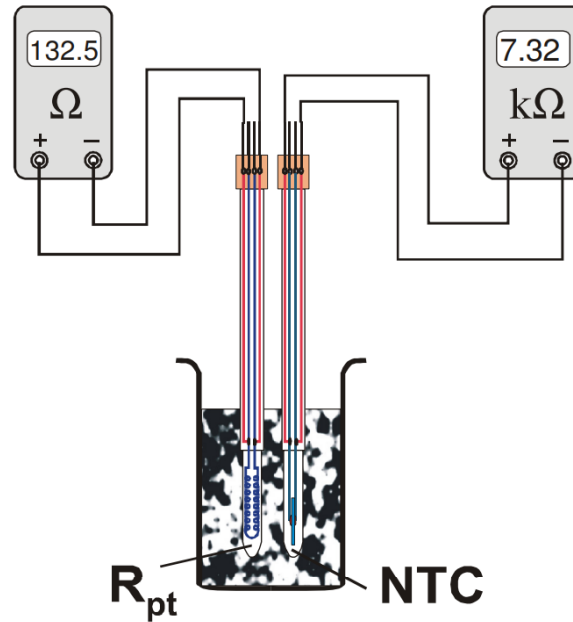
$$V_{OUT} = (S_1 - S_2)(T_{MAS} - T_{REF}) = S_{12}(T_{MAS} - T_{REF})$$

unde S_1 și S_2 reprezintă coeficienții Seebeck ai metalului 1, respectiv 2, S_{12} reprezintă coeficientul Seebeck al termocuplului, T_{MAS} reprezintă temperatura jonctiunii de măsură, iar T_{REF} reprezintă temperatura jonctiunii de referință. În cele ce urmează vom studia caracteristica de temperatură a termocuplului de tip K, care are un coeficient Seebeck $S_{12} = 41 \mu V/^{\circ}C$.

- folosind materialele puse la dispoziție ridicați caracteristicile de temperatură pentru TC (0-150°C), NTC (0-100°C) și R_{Pt} (0-150°C), completând tabelul de mai jos;
- pentru măsurători, pasul în temperatură va fi de 5 °C;
- jonctiunile de referință din circuitul de măsură al TC vor fi la temperatura camerei.

T (°C)	V_{TC} (V) $T_{REF} = 25^{\circ}C$	R_{Pt} (Ω)	R_{NTC} (k Ω)
...	...	...	...

- reprezentați pe grafice diferite cele trei caracteristici de temperatură și apreciați liniaritatea lor;
- determinați sensibilitatea fiecărui senzor;
- cunoscând amplificarea introdusă de amplificatorul diferențial, calculați tensiunile furnizate de termocuplu și sensibilitatea lui fără amplificare;
- aproximați cu o funcție exponențială descrescătoare de ordinul 1 caracteristica de răspuns a termistorului (*NTC*) și determinați rezistența sa atunci când $T \rightarrow \infty$, (R_∞), calculați constanta de temperatură B , știind că $R(T) = R_\infty \exp(B/T)$, în care T este temperatura absolută.

b) Observarea efectului temperaturii joncțiunilor de referință din circuitul de măsură a temperaturii cu TC

- cele două joncțiuni de referință din circuitul de măsură al TC se pun într-un amestec de apă și gheață (aproximativ 0°C) și se repetă măsurătorile pentru ridicarea caracteristicii sale;
- reprezentați funcția pe același grafic cu cel anterior;
- comparați cele două grafice și calculați valoarea tensiunii de compensare necesară la temperatura camerei.

T (°C)	V_{TC} (V) $T_{REF} = 0^\circ C$
...	...

c) Liniarizarea răspunsului în temperatură pentru termistor

Caracteristica de temperatură a termistorului poate fi liniarizată dacă se conectează o rezistență de liniarizare în paralel cu termistorul. Liniarizarea termistorului se face întotdeauna pe un domeniu de temperatură specificat. Valoarea rezistenței de liniarizare pe domeniul de temperatură între T_1 și T_3 se alege astfel:

$$R_{LIN} = \frac{R_1 R_2 + R_2 R_3 - 2R_1 R_3}{R_1 + R_3 - 2R_2}$$

unde R_1 și R_3 reprezintă rezistența termistorului la temperatura T_1 , respectiv T_3 , iar R_2 reprezintă rezistența termistorului la temperatura din mijlocul intervalului de liniarizare, T_2 :

$$T_2 = \frac{T_1 + T_3}{2}$$

În cele ce urmează vom liniariza răspunsul termistorului în domeniul de temperatură 25-100 °C.

- se notează valorile rezistenței termistorului măsurate anterior pentru cele trei temperaturi: $R_1(25^\circ C)$, $R_3(100^\circ C)$ și $R_2(62.5^\circ C)$;
- se calculează valoarea rezistenței de liniarizare, R_{LIN} ;
- conectați rezistența de liniarizare în paralel cu termistorul și ridicați-i caracteristica de temperatură, reprezentând-o pe același grafic cu cel anterior.
- comparați liniaritățile și sensibilitățile celor două metode.

T (°C)	R_{NTC} Liniarizat (kΩ)
...	...